

груп. Відпочинок в положенні стоячи у бугайців, які перебували на пасовищі (II і III група) був відповідно на 14,5 та 23,0% тривалішим від всього часу, витраченого на відпочинок, ніж у бичків стійлового утримання.

Рухова активність, яка певною мірою відображала стан здоров'я, була вища у бугайців пасовищних груп на 35 та 38 хвилин у порівнянні з аналогами стійлової групи, що очевидно, пов'язано з їх пересуванням по пасовищу в пошуках корму.

Незначні відмінності між групами були виявлені і щодо часу, коли тварини пили воду. Так, бугайці, які перебували в приміщенні, витрачали його на 18 та 28 хвилин менше, ніж ровесники пасовищних груп.

Хронометражні спостереження показали, що в цілому, за період проведення досліджень, бугайці стійлової групи в положенні стоячи знаходилися 352 хвилини або 58,7% світлового дня, а молодняк пасовищних груп – відповідно на 32 та 57 хвилин або 9,1 та 16,2% більше. Тривалість відпочинку в положенні лежачи мала зворотну залежність.

Таким чином, спосіб утримання тварин суттєво впливає на характер їх поведінки, що, в свою чергу, впливає на їх продуктивність. При цьому бугайці пасовищного утримання більше часу витрачають на споживання корму, води та рух, проте менше – на жуйку та відпочинок в положенні лежачи у порівнянні з ровесниками стійлової групи.

Бібліографічний список

1. Адмін Є.І. Методичні рекомендації по вивченню поведінки великої рогатої худоби / ІТ УААН.- Х., 1982.- 27 с.

В статье изложены результаты исследований по изучению этологических показателей бычков при выращивании их на мясо при разных системах содержания

The results of the study on etiological traits of beef bulls with different housing systems are presented in the article

УДК 631.14:636.2.084.1

НОРМАТИВИ ВИТРАТ ПРИ ВИРОЩУВАННІ РЕМОНТНИХ ТЕЛИЦЬ

Л.І.Кукла

Інститут тваринництва УААН

Викладено результати досліджень собівартості та структури витрат і їх нормативи при вирощуванні ремонтних телиць

економіка, собівартість, телиці, приріст

Витрати та структура матеріальних, трудових, кормових ресурсів і коштів в перехідний період до ринкових відносин значно змінилися як у тваринництві в цілому, так і при вирощуванні ремонтних телиць. В умовах значного спаду сільськогосподарського виробництва, нестабільних цін на основні та обігові засоби витрати на вирощування ремонтних телиць також зростають. При цьому

нормативи на виробництво приросту матеріально-грошових, трудових, енергетичних і інших витрат в залежності від рівня інтенсивності вирощування тварин також відсутні. Ось тому, завданням досліджень є визначення питомих нормативів собівартості та її структури при вирощуванні нетелей.

Дослідження виконувались розрахунково-конструктивним методом з використанням економіко-математичного моделювання та рішенням задач на ПЕОМ по визначенню раціональної організації вирощування нетелей при різних рівнях продуктивності тварин. Вартісна оцінка приміщень, будівель та споруд виконувалась на основі матеріалів проектно-технологічного інституту "Харківагропроект", а оцінка технічних і обігових засобів – по цінах 2001 р.

Встановлення усіх витрат на вирощування нетелей здійснювалось на основі технологічних карт з повним комплексом виробничих процесів та операцій по обслуговуванню тварин. Розробки проводились на прикладі ферм з прив'язним утриманням на 6000 ремонтних телиць при середньодобових приростах 500, 600, 700 і 800 грамів де роздавання кормів – мобільне, прибирання гною – стрічковим транспортером, водонапування – індивідуальні автонапувалки, випойка молока телятам до 6-місячного віку – на УВТ-20.

Вирішення задачі на ПЕОМ показало, що при вирощуванні нетелей для одержання середньодобових приростів телиць 500 г на середньорічну голову необхідно витрачати 695 грн., 600 г – 765 грн., 700 г – 844 грн. і 800 г – 922 грн., тобто виробничі затрати збільшуються майже на 33%. Не дивлячись на це, підвищення інтенсивності вирощування телиць на 60% сприяє і супроводжується зменшенням усіх ресурсів на вирощування 1 голови нетелей з 1448 до 1201 грн. і зниженням на 17,1% собівартості 1 ц приросту, яка становить відповідно – 362, 332, 314 і 300 грн. (таблиця).

Собівартість приросту нетелей та її структура в залежності від продуктивності ремонтних телиць у Лісостепу України

Показники	Середньодобовий приріст, г			
	500	600	700	800
Всього витрат на телицю за рік, грн.	695	765	844	922
в т.ч. в %: оплата праці	8,5	8,2	7,7	7,4
паливо та мастила	9,6	9,6	9,5	9,5
засоби захисту тварин	0,8	0,7	0,7	0,6
корми	46,2	48,8	51,1	53,4
робота та послуги	6,7	6,3	6,0	5,7
поточний ремонт	6,1	5,6	5,1	4,6
утримання основних засобів	11,7	10,7	9,9	9,0
інші витрати	8,3	8,1	8,1	8,0
загальновиробничі	2,1	2,0	1,9	1,8
Витрати на 1 голову нетелей, грн.	1448	1328	1256	1201
Собівартість 1 ц приросту, грн.	362	332	314	300

У структурі виробничих витрат на корми припадає 46,2-53,4%, оплату праці – 8,5-7,4%, витрати на утримання основних засобів – 17,8 -13,6%, робіт та послуг – 6,7-5,7%, ПММ – 9,6-9,5%, інші прямі витрати – 9,1-8,6% і загальновиробничі витрати – 2,1-1,8%. При цьому на одну середньорічну

голову необхідно витратити палива та мастил 37,5-48,6 кг, електроенергії – 161-183 кВт-год., праці – 68-70 люд.-год., кормів – 19,4-26,7 ц корм. одиниць, собівартість 1 ц корм.од.– 15,7-17,6 гривень.

Висновки. Одержання середньодобових приростів телиць на рівні 500 г забезпечується сукупними витратами на середньорічну голову 695 грн., 600 г – 765 грн., 700 г – 844 грн. і 800 г – 922 грн., тобто виробничі витрати збільшуються майже на 33%. Але підвищення на 60% інтенсивності вирощування телиць сприяє зменшенню усіх ресурсів на 1 голову нетелей з 1448 до 1201 грн. і зниженню на 17,1% собівартості 1 ц приросту, яка становить відповідно – 362, 332, 314 і 300 грн. У структурі витрат, в залежності від продуктивності телиць, корми займають 46,2-53,4%, оплата праці – 8,5-7,4%, амортизація – 11,7-9,0%, поточний ремонт – 6,1-4,6%, роботи та послуги 6,7-5,7%, ПММ – 9,6-9,5%, інші прямі витрати – 9,1-8,6% і загально-виробничі – 2,1-1,8%.

Изложены результаты исследований себестоимости и структуры затрат и их нормативы при выращивании ремонтных телок.

The results of researches of the cost price both structure of expenses and their specifications are stated at rear repair heifers.

УДК 636.1.082.013

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЖЕРЕБЦІВ-ПЛІДНИКІВ ОРЛОВСЬКОЇ РИСИСТОЇ ПОРОДИ У РОЗРІЗІ ЛІНІЙ

Н.О. Ларіна*

Інститут тваринництва УААН

У статті подано результати досліджень впливу селекційної роботи з орловською рисистою породою на протяжі 20-річного періоду. Дана характеристику племінного складу за фенотипом, а також вивчені селекційні показники жеребців-плідників у розрізі ліній.

орловська рисиста порода, лінія, жеребець, жвавість, проміри, індекси

Однією з необхідних умов існування породи є її неоднорідність, тобто розподіл на більш дрібні структурні одиниці, які мають значні відмінності між собою. Метод розведення за лініями, який традиційно застосовується у селекційній роботі з орловською рисистою породою, базується на тій основі, що кожній лінії властиві певні цінні якості, що відрізняють її від інших ліній. Основними носіями лінійних особливостей виступають плідники, які мають найбільший вплив на прогрес породи, і саме племінний склад жеребців характеризує напрям і ступінь розвитку селекційної роботи.

Метою наших досліджень було вивчити селекційні показники жеребців-плідників орловської рисистої породи у розрізі ліній для розробки напрямів селекційної роботи.

* Науковий керівник - доктор с.-г. наук Волков Д. А.